

Bu dünyadan Məmməd Aslan keçdi

Son nazlama

Əngin şair Yahya Kəmal Bəyatlıya
Dünyanın nə gözəl yazıymış, Allah!
Nazlı bənövşələr saplaq üstündə...
Aləm öz kefində: quş da, böcek də;
Demə ki: mən yoxam
bir dağ üstündə.
Hər təpə bir qoyun, mən çoban idim;
Yerə də, göyə də pasiban idim!
Mən hardan bilərdim: haracan idim?!
Boy atıb bitmişdim torpaq üstündə.
Palıd ocağında yanan közlərdim;
Murovu canımdan çox əzizlərdim!..
Axsamdan-səhərə sübhü gözlərdim:
Bir şəh damlasitək yarpaq üstündə.
Dağdan-dağa qonmaq ömürlük peşəm:
Hər zirvə sirrinə əşyanı quşam!
Şahlar görmədiyi gün keçirmişəm:
Bir daxma altında, çardağ üstündə.
Bu, son gözgörüşü; bu, son nazlama;
İstər sızla könül, istər sızlama!..
Səda verməz sazın, bir də sazlama;
Qismətin qalmadı bulaq üstündə.
Çıxar qönçəsindən söz birər-birər;
Hər kəs əkdüyünü aqibət dərər.
Pərvaz qanadlardan tərhanlar törər:
Nəsil qaymaq tutar ocaq üstündə.
Baxma hər yazdığım dastan olmadı;
Qəlbim toy-düyüdü, yasdı olmadı...
Qəm etmə ki: Məmməd Aslan olmadı;
Axtarsan, taparsan varaq üstündə.

Kənardan baxana döyüş asan gələr

İndi əyalətlərdən gənclər şeir sevdası ilə Bakıya dəstə-dəstə tökülüşüb gəlirlər. Allah xeyrə calasın.

Gənclik dəstə-dəstə şeirə gəlməz;
Toplaşıb əkinə-biçinə gələr.
İşindən-gücündən baş çıxardası -
Qandıği bir toplum içinə gələr.
Allah verməyibsə, bəndə də verməz;
İstər arxada ol, öndə də... verməz!..
Yaxında, uzaqda, gəndə də verməz!..
Şair ancaq ilham gücünə gələr!
Şeir şairlərin xəyal ölkəsi!
Bir dodaqdan qopan bir soyun səsi!
Şeir şeirdirsə, qızıl külçəsi! -
Yığışib ərənlər köçünə gələr!

Təklidkən dikələr ən böyük hünər!
Şair təkbaşına artar, güvənər!..
Dalğa-dalğa gələn, sahildən dönər;
Təmkinsiz söz kimin vecinə gələr?!
Kağız arxac deyil! Söz qalaq-qalaq...
İtirir yönünü daha yol-yolaq.
Nə yazırsa-yazsın, hər şeydən qabaq;
Şairlik qələmin ucuna gələr!..
Haqqı bəsirətlə nəzm etməyənlər;

Aşılası dağı əzm etməyənlər;
Sözü gərəyincə həzm etməyənlər
Görərsən: çeçinə-çeçinə gələr...
Şairlik ibrətdir, sözün hasil!
İbrət kəlamları göydən asılı!
Şairlik bir uca Ruhun Rəsulu!
Bir sirli aləmin tacına gələr!

Qazi Gülxanə paşa

Buludlar kişnədi, ildirim çaxdı,
Sanasın dağları göy yıxacaqdı!..
Yubanma ömrümə, Qazi Gülxanə,
Cərrah bıçağını sıyıрма vaxtı!!!

Xəstəlik ölümün birer əsgəri;
Birlərdən törəyir zülmün ləşkəri.
Sən meydana çıx ki, Qazi Gülxanə:
Ölümün nəfəsi çəkilsin geri!
Tapdı mincə Qazi nicatı burda,
Qurtuldu yenidən həyatı burda!
Şairə, yazara ömür bəxş etdi!..
Nura dəyişirlər zülməti burda.
Gülxanə: Rəhmani ordunun başı!
Fəryada, zillətə, ölümə qarşı!
Ulu dərğahına pənah gətirdim:
Məni bu zülmətdən sabaha daşı!
Tibbin və Qazinin müstərek bürçü!
Gülxanə bıçağı - həyat ülgücü!
Yüz ildən artıqdır aləmə bəlli:
Cərrah bıçağında kamalın gücü!
Gülxanədə gül yox, gül həkimlər var!
Yıxılma, yıxılma, gör ki kimlər var!
Gələni ümidli, gedəni rahat;
Sevinc ortamında təlatümlər var!
Sən Türkün fəxrinə, fəxarətinə!
Bir soyun şahlanmış kəramətinə!
Sən haqqın fərahi, sağlığı neməti;
Millətin ziqiymət bir sərvətinə!
Həyat qovğasında hər dəfə Qazi,
Sən Haqqından razı, Haqq səndən razı!
Bir nurlu məşəlsən məğrur əllərdə;
Fəthin təzələnilir hər həftə azı!

Bu da ki belə...

Bu bostanı necə əkib-becərim?!
Yağışı quruyub, su da ki belə...
Kasadlıq afətdir; nə fərqi varmı:
Ya muşovul yesin, ya da ki belə...
Kotan nədi, fil qaldırır bu qırğı!
Heç nədən yarılır dağların bağı...
Kor quyudan nə səs bitir, nə qarğı:
Dibində boğulub səda ki belə...

Laxlamış bir iman sağ qala, qalmaz!
Pozulmuş o hörmət saqqala qalmaz!
Bir budaq ucunda çaqqala qalmaz;
Nəylə gəlir-gəlsin, qada ki belə...
Bu qaçqınlıq hardan soya, nəsilə?!
Axsam nəslə gəlir, səhər nəsil ilə.
Qorxuram bu torpaq soran kəs ilə:
Göz yaşıyla doyr cada ki belə...
Sultanheydər zirvədəki piri idi!
Ağrıyla üz bəüz, qəlbə bir idi!..

Keytıdağda "Qu gölü" müz qurudu;
O göl qudan getdi; qu da ki belə...
Qanəyəm dünyanın azı-çoxuyla;
Uyuşum tapaydım, ey kaş, yuxuyla;
Aradım səbrimi "Yahu-Yahu!"yla,
Qəzəbnak olmayıb Xuda ki belə...
Hər açan çiçəklə bir bahar səndim;
Bir qom bənövşəyə can dəyişərdim...
Ömrümün boyunu ölçdüm; üşəndim:
İndidən düşmürəm yada ki belə!..
Belə xor baxmazdı bəndə Allaha:
Ulduzlar daş kimi qorxuram yağa...
Bu ormanda palıd bitməz bir daha:
Hindilər tumunu uda ki belə!..
Bu mövzu ağıma gəldi ha sondan;
Dadanmışdım: qoşma yazam asandan.
Sonunu gözləmə Məmməd Aslandan!..
Yeter bu qədər!... Bu da ki: Belə!!!
Qayadan qumacan
Dağın ayağından asılar daşlar;
Belə mənzil kəsər daş ağır-ağır...
Tükənmək bilməz ki, çilgin savaşlar;
Daşlaşmış canlardan kövrəklik yağır.
Soyumun daşını döşümə döydüm,
Döyə bilmədim sə, kimə nə borcu?!
Çayaya kök atıb, daşda böyüdü;
Daş-daşla qovuşsa, daş - qala bürçü!
Çiyinə baş əysək bir-birimizin;
O daş yastıq olar, baş yarmaz daha!
Boğmaz işığını gecə gündüzün;
Sağ-salamat çıxar axşam sabaha!..
Bir soy ki bir daşa baş qoysa əgər,
O daş millət üçün səcdəgah olar!
Kök özünü sevsə, Haqq onu sevir!
Bir soyun ayarı tam agah olar.
Qaya sədası var başın yasında:
Baş, daşın üstündə heykələ dönər!
Orxon-Yeniseyin daş-qayasında,
Hələ Türklüyümün nəbzi döyünər.

Ürəyə ismaric

Cənnət Dəlidağda böyütdüm səni:
Çeşmələr başında, güllər içində.
Ulular ruhundan fısqırıb gələn
Bayatı mayalı dillər içində.
Çəmini tez qurdum ərşi-fələklə;
Pərvazın uyuşdu göydə mələklə;
Köksünə siğmayan bir dağ ürəklə
Necə bəxtəvardim eller içində.
Mənim dolub-daşan nəfəsim idin;
Ləşkərlər pozmağa sən bəsim idin!
Dünyam batır olsa, qəvvasım idin;
Nəçar qoyma məni yollar içində...

Rübailər

Düşünmə: səninlə ta bitdi dünya;
İnsansız xaraba tabutdu dünya.
Cındırlı pır gördüm yol kənarında;
Qoynu-qoltuğuyla yaqutdu dünya!

Bu dağların o üzündən yaz gəlməz;
O yaza qoşulub ötkəm saz gəlməz.
Nə vaxtədək ərş üzündən baxacaq?!
Laçınqaya çimçəşməsə, səs gəlməz!..